

[Undervisningsministeren.]

lige ekskursioner, møder, symposier og kongresser i udlandet for danske videnskabsmænd.

Fondets virksomhed er således af afgørende betydning både for at opretholde den for dansk videnskab livsnødvendige kontakt med udlandet og for at gøre dansk forsknings resultater tilgængelige for udenlandske videnskabsmænd.

De stedfundne forhøjelser af fondets årlige rådighedsbeløb, senest til 500 000 kr., har givet fondet mulighed for nogenlunde at imødekomme behovet inden for fondets virkeområde. De stadige prisstigninger og særlig den stadige intensivering af det internationale videnskabelige samarbejde har nu på ny gjort en forhøjelse af fondets årlige rådighedsbeløb stærkt påkrævet dels for at muliggøre en forhøjelse af de takster, hvorefter flere arter af de af fondet ydede bevillinger fastsættes, dels for at det ikke skal være nødvendigt at afslå velmotiverede ansøgninger.

På grundlag af de nuværende forhold regner fondets bestyrelse med, at en forhøjelse af fondets årlige rådighedsbeløb fra 500 000 kr. til 750 000 kr. vil skabe en rimelig balance mellem fondets evne og behovet for økonomisk støtte under fondets virkeområde, og jeg må anse det for meget ønskeligt, at en sådan forhøjelse gennemføres fra 1. april 1961 at regne.

Ved lovændringen i 1948 blev Århus universitet repræsenteret i fondets bestyrelse med 4 medlemmer. Efter at universitetet nu er blevet udbygget med yderligere et fakultet, har universitetet fremsat ønske om en forhøjelse af sin repræsentation i fondets bestyrelse med 1 til 5, og jeg må anse det for naturligt, at universitetets ønske imødekommes.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til velvillig og hurtig behandling i det høje ting.

Jeg har endelig den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om statens overtagelse af Vordingborg Seminarium* samt *forslag til lov om statens overtagelse af Gjedved Seminarium*.

Både Vordingborg og Gjedved Seminarier er private, selvejende institutioner, der i lighed med de øvrige i øjeblikket eksiste-

rende 19 private seminarier modtager stats-tilskud. Initiativet til den foreslåede stats-overtagelse kommer i begge tilfælde fra seminarierne selv, idet de over for ministeriet har fremsat ønske herom. Ministeriet har bl. a. under hensyn til det ønskelige i udvidelsen af adgangen til vederlagsfri læreruddannelse og for at tilvejebringe et mere ligeligt forhold imellem antallet af statsseminarier og private seminarier fundet det rimeligt at søge de to seminariers andragerer imødekommet, da statsovertagelsen i begge tilfælde vil kunne finde sted på vilkår, der må anses for tilfredsstillende for staten.

Der har i mange år her i landet været tradition for, at uddannelsen af lærere til folkeskolen foruden på de af staten drevne seminarier blev givet på private, af staten anerkendte seminarier. Tilvæksten af seminarier har i en årrække næsten udelukkende fundet sted gennem oprettelsen af private seminarier, der er blevet til på stedligt initiativ. I 1920 fandtes der efter statens overtagelse af Haderslev og Tønder Seminarier i alt 7 statsseminarier og 12 private seminarier, i 1938 blev et privat seminarium nedlagt, og antallet af statsseminarier og private seminarier udgjorde herefter henholdsvis 7 og 11, indtil der i året 1949 blev oprettet såvel et statsseminarium, statsseminariet på Emdrupborg, som et privatseminarium. Medens antallet af statsseminarier herefter uforandret har udgjort 8, er antallet af private seminarier i årene fra 1950 til 1960 yderligere blevet forøget med 9 til i alt 21. Ministeriet anerkender i høj grad den indsats, der fra de private seminariers side øves for at løse den betydningsfulde opgave, det er at uddanne lærere til folkeskolen, en opgave, der ellers fuldt ud ville påhvile det offentlige, og har — som det vil være medlemmerne af det høje ting bekendt — så sent som i 1960 som et led i foranstaltningerne til afhjælpning af lærermangelen efter andragener fra Holbæk, Herning og Ålborg godkendt oprettelsen af private seminarier i disse byer. Som følge af denne af staten anerkendte udvikling findes der nu i alt 21 private seminarier og 8 statsseminarier, og det kan vel ikke nægtes, at der herved efterhånden er foregået en stærk forskydning i forholdet mellem antallet af henholdsvis stats- og privatdrevne seminarier, ligesom der ofte har været peget på